

GIẤY BÀN

CHỖ ĐÓNG CHỮ: 1.000
CHỖ ĐÓNG CHỮ: 1.000
CHỖ ĐÓNG CHỮ: 1.000

CHỖ ĐÓNG CHỮ: 1.000
CHỖ ĐÓNG CHỮ: 1.000
CHỖ ĐÓNG CHỮ: 1.000

TIẾNG-DÂN

LA VOIX DU PEUPLE

MỖI TUẦN XUẤT-BẢN HAI KỲ: THỨ TƯ VÀ THỨ BAY

GIẤY THÁP SỐ 13
GIẤY THÁP: TIẾNG-DÂN - SỐ 13

Hãy tự giúp lấy
mây, rồi trời sẽ
giúp cho.

(Aide-toi, le ciel l'aidera.)

NHÂN CHÁNH

ngày xưa với thời
đại ngày nay

Ở phương Đông ta, theo lịch sử, học thuyết, chánh trị và chế độ trong xã-hội, nhân dân đối với quốc gia, ai ai cũng ca tụng nhân chánh, mong muốn nhân chánh, cho nhân chánh là cái bực phúc cho một quốc gia. Nhưng nhân chánh thì nhẽ thế nào, giám bất hình phạt, cùng những việc hưng lợi trừ hại này nọ. Nhân chánh không phải là không hay không tốt, song có một điều nên biết là cái quyền thi hành nhân chánh ấy ở trong tay một số ít người là vua với quan; nghĩa là có thì hành cái nhân chánh ấy hay không thì hành, là tự ý riêng của vua với quan, chứ nhân dân không được can dự, đến, mà cũng không có pháp luật qui định, cơ quan giám đốc gì cả. Bởi vậy nên cái nhân chánh chỉ nằm trong miệng lưỡi của vua với quan, cho đến ngày nước loạn dân cùng, mà không có cái gì ngăn đón được. Lịch sử Á-đông mấy ngàn năm người ta cho là cái sản phẩm riêng của bao nhiêu bạo dân tộc, thật không phải là quá đáng. Mà một nhà học giả Nhật-bản cho học nhà nho ta thủa nay miệng lưỡi của vua với quan, không khác gì người đời nước sông Hoàng-hà trong, cũng là phải lắm. Ở về thời đại bề quan tòa càng ngày xưa, nhân chánh trông vào một số ít còn là một điều mong muốn mà khó bề thực hiện, huống là ở vào khoảng dân tộc cạnh tranh như ngày nay.

Từ thế giới mở cửa giao thông, ngọn triều dân tộc cạnh tranh trôi nổi, cái bực phúc quốc gia không còn nữa. Vạn mạng nước nhà mạnh yếu thanh suy là tại trình độ dân tộc nước ấy khôn đại cao thấp thế nào, chứ không phải tại nơi quân lương. Thế như dân trí ngu hèn thì có như quân lương tương đương không lấy một tay một chân mà duy trì được. Dân khôn nước mạnh, dân đại nước suy.

NHÂN CHÁNH

ngày xưa với thời
đại ngày nay

Một vùng nước mà chảy ra trăm lỗ mũi, một miếng thịt mà xâu xé đến trăm mũi dao, thì sinh mạng có nương dựa vào đâu mà sống được? Trên là nói qua tình thế ngày nay, muốn cho nước được sinh tồn, cần phải hợp sức đại đa số quốc dân mà sau mới mong có thể đứng được, không phải ngồi trông nhân chánh bề trên như thời đại ngày xưa. Huống nữa người triêu giai cấp dân chúng, dù sỏi sỏi khắp cả trên hoàn cầu, mà cái nạn thất nghiệp chung không chữa ai cả. Như vậy mà không lo mở mắt trông xa, mau chơn bước tới, chờ theo cái thế mạng « cơm vua ngày trời, chờ thời đợi vận », gạo kiệt trong nồi mà ngồi trông có kẻ mới đi ăn tiệc, nhà không có chỗ dưng mà ngồi mong trời kia đừng mưa, còn có cái ngu nào hơn cái ngu này nữa!

Thời đại nào, kỷ cương ấy, trên con đường sống, chúng ta tưởng không nên quen theo lối xưa mà bỏ mất thì giờ...

Ngạc-Ngạc

CÁI CHÍNH

Số báo 411 ra ngày 19/8/31 cái đầu đề bài xã-thuyết: « MỘT TẤN THÂM KỊCH » mà sắp lên « MỘT TẤN », nay cái chính lại.

CHUYÊN HAY

Cách cho quý hơn của cho

Người ở đời có hai cái đáng quý là cái hăng hái và cái hăng hái. Nhưng hai cái này mà được đi chung với nhau thì mới thật đáng quý hơn. Vì nếu rời nhau ra, cái hăng hái mà không hăng hái, thì tâm có hảo lực nào cũng không có thể lấy lời nói suông mà làm cho người ta đó đó; và hăng hái mà không hăng hái, thì sản có nhiều cho mấy cũng chỉ có ích cho tay trực phủ, một đồng xu nhỏ, kẻ khôn khéo cũng không mong nhờ. Con nói chỉ nếu đã sẵn lòng rồi mà lại sẵn của sẵn tiền, thì giáp lịch cho người ta biết chừng nào mà kể.

Vậy thì hãy giúp đỡ người ta, tức là đó là sản hăng hái và hăng hái. Đó là « nơi theo luận-lý-học » mà cho. Nhưng nếu ta đại mà mê theo cái lối luận-lý-học như ai, thì phải làm to. Lạc-nhân nói làm, là vì nhiều khi người ta trợ cấp cho kẻ khôn khéo mà không vì hăng hái hàng lễ gì cả cũng có. Vì dụ như người nọ, ăn may đến chức trước cửa, chỉ xin một ít cơm thừa canh cặn để ăn cho qua bữa đói, mà một hai sai lối là ra đuổi đi, nhất là một hạt cơm cũng không thì; thế mà người nói đến cuộc động đất bên Nhật-bản, nước lại dâng lên hai bên miền Nam nước Pháp, thì liền mở tá mắt ra quên. Cái hảo tâm như vậy - nếu mà có hảo tâm - thì cũng như cái hảo tâm của ông nọ cho hội kín đến mấy ngàn đồng để bảo khác bà chủ tên ông chính trước cửa đi vào nhà hội quán...

NHÂN CHÁNH

ngày xưa với thời
đại ngày nay

Nắng giờ tưởng như là lời nói ra ngoài đã, nhưng không đâu: chính là lời muốn nói một cái « cách cho » của một hạng người « hảo tâm » ở xứ ta. Cái đề trên tôi viết: « Cách cho quý hơn của cho ». Cái đề ấy không phải tự tôi phát minh ra đâu, tôi chỉ dịch của danh ngôn thời nay: « La façon de donner vaut mieux que ce qu'on donne ». Mà cái cách cho thế nào mới đáng quý? Câu hỏi này trước đây gần hai nghìn năm đức Co-dốc đã giải như vậy: « Hãy làm thế nào cho cái tay trái của ta không biết những cái tay phải ban bố ra ». Nói tay phải ban bố ra, là nói đến đức Co-dốc muốn sinh vận chương cho, cho nên cho thế nào là: làm phước thì nên làm cho kín đáo không cần phô trương. Đó là một cách cho. Còn một cách nữa là cho mà khiêm nhượng: đừng có ý mình có tiền, nên đầu người ta mà vãi, gọi là bố thí, thì có ngày mạng mạng chờ chẳng chờ.

Lạc-nhân hàng quên một chuyện, mà lại là một chuyện đáng ghi nhớ. Số là bữa chùa nhật tuần trước nhân buổi hát giúp dân đói Nghệ, Tĩnh lại tưởng bà Tuyền, có một bức thư gửi đến một đồng bạc, mà không chịu lấy về vào xem, chỉ nói là để cho dân đói mà thôi; hồi lên tuổi, thì bác ta không chịu nói, chỉ biết bác là người Thuận-an thôi. Cái lòng trọng nghĩa khinh danh như vậy mới gọi là đáng quý.

Nhưng trời đất khéo cái gì cũng nhân cuộc hải lâm nghĩa vừa rồi mà Lạc-nhân được thấy một cách hảo tâm khác. Số là bữa chiều thứ bảy hai chiếc xe điện của ban Tái tổ đi ra sân làm sao không biết, mà đụng phải chiếc xe nhà của một vị thượng quan không xa là chỉ với dân Nghệ, Tĩnh; chiếc xe bị hư, vị thượng quan đi sửa phải tốn đến những ba đồng. Đáng lẽ bắt bồi thường, nhưng vì việc nghĩa nên quan không lấy tiền mà lấy cần cho mấy tấm vé đi xem hát! Người ta nói quan về đi xem hát! Lạc-nhân không cãi; nhưng rất tiếc cho phải cái cái nhà quê không tên không tuổi ở dưới Thuận-an kia mà được ở vào cái địa vị của ông quan nọ. Thì dân đói Nghệ-Tĩnh sẽ được nhờ thêm. Khác nhau chỉ tại cách cho... Lạc-nhân

Đói lắm !!

Phần nhiều đồng bào 2 tỉnh Nghệ, Tĩnh đương đói khát lắm, ai có lòng tốt giúp đỡ ít nhiều gì, xin gửi mandat cho Hội An-Tĩnh Châu-cấp ở Vinh.

VẬN-VĂN

Cảm tác

Người đời sao khổ lúc gian nan, Hoạn nạn này thời cho khổ than. Tiền cũng cạn trần chưa thoát kiếp, Phận còn mang nan khổ chí oan. Ngậm than cam miệng danh như đại, Giáp lửa vào tay chờ gọi ngoan. Minh giờ phần mình cho sạch sẽ, Biết đâu là nhạc biết đâu sang.

Kiểm-đuyệt

N. H.

CHẾ-ĐỘ GIA-ĐÌNH

QUÁ-KHỨ - HIỆN-TẠI - VỊ-LAI

(Tiếp theo và hết)

là người bất thành nhân (miserable). Ở Trung-hoa trên vài mươi năm nay nền kinh tế đã theo gót các nước Âu-Mỹ mà vào thời kỳ công nghiệp chế độ, cho nên cái chế độ gia đình của nho giáo cũng không thích hợp nữa mà phải trở về xưa cũ; bởi thế Dân pháp Tàu hiện nay đã quy định chế độ gia đình, phỏng theo hình thức của các nước Âu-Mỹ. Vì như vậy về hôn phối thì luật mới định rằng: « Từ hôm trước phải do con trai con gái là người đương sự lập lấy; và quyền hạn gia trưởng thì luật định rằng: gia trưởng quản lý việc nhà phải chú ý đến lợi ích của toàn thể người nhà. Lại nói rằng: « Cha mẹ đối với con cái chưa đến tuổi trưởng thành thì chỉ có quyền lợi về nghĩa vụ bảo hộ và giáo dục. Con cái đến tuổi trưởng thành, hoặc chưa đến tuổi trưởng thành mà đã thành hôn thì có thể xin ra ở riêng, không cần phải viện dẫn lý do gì cả (1). »

Ở nước ta từ khi chia ảnh hưởng cuộc kinh tế phát triển của các nước Âu châu các thành thị cho đến phần nhiều chốn hương thôn cũng đã biết qua các điều kiện sinh hoạt mới như ở Âu châu (tinh (1) Ta nên biết rằng nước Tàu vì nội-loạn gây ra, quân-phủ cái gì, phạm-vi của chính phủ rất hẹp, nên bộ luật mới trên thì hành không phổ cập. Và chúng ta cần biết rằng và hương phu lớn, người ra các chốn thôn quê, nhân dân vẫn lấy nông-nghề làm gốc, chế độ phong tục cổ xưa vẫn còn thịnh hành, người ta nên chế độ gia đình cũ vẫn thịnh hành.

Nước sông Hằng-Hà có chất trị bệnh

Chúng ta thường thấy các nhà hàng lý thường bán nước Vy-ai nói nước ấy có chất trị các thứ bệnh, nay thấy tờ báo Tân có chuyện « Nước sông Hằng-Hà trị bệnh » ban đầu thì chuyện mê tin mà nay đã được các nhà khoa học chứng minh lực dịch như dưới, cho rõ rằng con ma mê tin dần dần bị ông thần khoa học đánh đổ mà không thể tồn tại được:

Sông Hằng và Ấn độ, theo như lời Phật dạy trong truyền là nước của Thiên thần cho trừ được bệnh người. Bởi vậy nên tu-lien nam-tin nữ mỗi lần đến mùa xuân mùa thu, khi trời quang to thì xa gần tới đó tắm gội, kể cả hàng ngàn hàng vạn, như là mấy người có ghê sai thì tắm rồi hết ngay nên người ta lấy làm tin nghiệm.

Một rồi có nhà giáo thọ trường y học Gia nhĩ các Thái đế gia công nghiên cứu, nói rằng: nước sông Hằng Hễ để tới lần bốn nghiên thì thấy có một thứ vi khuẩn (bacteria) dính với da người, có cái sức giết được các thứ vi khuẩn khác. Vì thế nên người có bệnh kia mà tắm nước sông ấy, không khác gì là đối thuốc cho thuốc, chỉ một lần tắm là lành người. Ấy là cái công khoa học thiên nhiên, chứ không có thần thánh nào cho biết.

Nước sông Hằng và không được trong sạch, lần này người ta vì cái cơ mê tin kia, không lấy nước để làm tắm, song các y gia sợ nước đục ấy, có thứ vi khuẩn hại người, từng khuyên các bệnh nhân nên tắm nước sạch. Không ngờ rằng nước ấy lại có thứ vi khuẩn thứ vi khuẩn trong nước này rất nhỏ, trái bao nhiêu năm hóa nghiệm mới phát kiến ra được.

Thế là khoa học đã đánh đổ cái thuyết mê tin kia.

là người bất thành nhân (miserable). Ở Trung-hoa trên vài mươi năm nay nền kinh tế đã theo gót các nước Âu-Mỹ mà vào thời kỳ công nghiệp chế độ, cho nên cái chế độ gia đình của nho giáo cũng không thích hợp nữa mà phải trở về xưa cũ; bởi thế Dân pháp Tàu hiện nay đã quy định chế độ gia đình, phỏng theo hình thức của các nước Âu-Mỹ. Vì như vậy về hôn phối thì luật mới định rằng: « Từ hôm trước phải do con trai con gái là người đương sự lập lấy; và quyền hạn gia trưởng thì luật định rằng: gia trưởng quản lý việc nhà phải chú ý đến lợi ích của toàn thể người nhà. Lại nói rằng: « Cha mẹ đối với con cái chưa đến tuổi trưởng thành thì chỉ có quyền lợi về nghĩa vụ bảo hộ và giáo dục. Con cái đến tuổi trưởng thành, hoặc chưa đến tuổi trưởng thành mà đã thành hôn thì có thể xin ra ở riêng, không cần phải viện dẫn lý do gì cả (1). »

Ở nước ta từ khi chia ảnh hưởng cuộc kinh tế phát triển của các nước Âu châu các thành thị cho đến phần nhiều chốn hương thôn cũng đã biết qua các điều kiện sinh hoạt mới như ở Âu châu (tinh (1) Ta nên biết rằng nước Tàu vì nội-loạn gây ra, quân-phủ cái gì, phạm-vi của chính phủ rất hẹp, nên bộ luật mới trên thì hành không phổ cập. Và chúng ta cần biết rằng và hương phu lớn, người ra các chốn thôn quê, nhân dân vẫn lấy nông-nghề làm gốc, chế độ phong tục cổ xưa vẫn còn thịnh hành, người ta nên chế độ gia đình cũ vẫn thịnh hành.

Nước sông Hằng-Hà có chất trị bệnh

Chúng ta thường thấy các nhà hàng lý thường bán nước Vy-ai nói nước ấy có chất trị các thứ bệnh, nay thấy tờ báo Tân có chuyện « Nước sông Hằng-Hà trị bệnh » ban đầu thì chuyện mê tin mà nay đã được các nhà khoa học chứng minh lực dịch như dưới, cho rõ rằng con ma mê tin dần dần bị ông thần khoa học đánh đổ mà không thể tồn tại được:

Sông Hằng và Ấn độ, theo như lời Phật dạy trong truyền là nước của Thiên thần cho trừ được bệnh người. Bởi vậy nên tu-lien nam-tin nữ mỗi lần đến mùa xuân mùa thu, khi trời quang to thì xa gần tới đó tắm gội, kể cả hàng ngàn hàng vạn, như là mấy người có ghê sai thì tắm rồi hết ngay nên người ta lấy làm tin nghiệm.

Một rồi có nhà giáo thọ trường y học Gia nhĩ các Thái đế gia công nghiên cứu, nói rằng: nước sông Hằng Hễ để tới lần bốn nghiên thì thấy có một thứ vi khuẩn (bacteria) dính với da người, có cái sức giết được các thứ vi khuẩn khác. Vì thế nên người có bệnh kia mà tắm nước sông ấy, không khác gì là đối thuốc cho thuốc, chỉ một lần tắm là lành người. Ấy là cái công khoa học thiên nhiên, chứ không có thần thánh nào cho biết.

Nước sông Hằng và không được trong sạch, lần này người ta vì cái cơ mê tin kia, không lấy nước để làm tắm, song các y gia sợ nước đục ấy, có thứ vi khuẩn hại người, từng khuyên các bệnh nhân nên tắm nước sạch. Không ngờ rằng nước ấy lại có thứ vi khuẩn thứ vi khuẩn trong nước này rất nhỏ, trái bao nhiêu năm hóa nghiệm mới phát kiến ra được.

Thế là khoa học đã đánh đổ cái thuyết mê tin kia.

là người bất thành nhân (miserable). Ở Trung-hoa trên vài mươi năm nay nền kinh tế đã theo gót các nước Âu-Mỹ mà vào thời kỳ công nghiệp chế độ, cho nên cái chế độ gia đình của nho giáo cũng không thích hợp nữa mà phải trở về xưa cũ; bởi thế Dân pháp Tàu hiện nay đã quy định chế độ gia đình, phỏng theo hình thức của các nước Âu-Mỹ. Vì như vậy về hôn phối thì luật mới định rằng: « Từ hôm trước phải do con trai con gái là người đương sự lập lấy; và quyền hạn gia trưởng thì luật định rằng: gia trưởng quản lý việc nhà phải chú ý đến lợi ích của toàn thể người nhà. Lại nói rằng: « Cha mẹ đối với con cái chưa đến tuổi trưởng thành thì chỉ có quyền lợi về nghĩa vụ bảo hộ và giáo dục. Con cái đến tuổi trưởng thành, hoặc chưa đến tuổi trưởng thành mà đã thành hôn thì có thể xin ra ở riêng, không cần phải viện dẫn lý do gì cả (1). »

Ở nước ta từ khi chia ảnh hưởng cuộc kinh tế phát triển của các nước Âu châu các thành thị cho đến phần nhiều chốn hương thôn cũng đã biết qua các điều kiện sinh hoạt mới như ở Âu châu (tinh (1) Ta nên biết rằng nước Tàu vì nội-loạn gây ra, quân-phủ cái gì, phạm-vi của chính phủ rất hẹp, nên bộ luật mới trên thì hành không phổ cập. Và chúng ta cần biết rằng và hương phu lớn, người ra các chốn thôn quê, nhân dân vẫn lấy nông-nghề làm gốc, chế độ phong tục cổ xưa vẫn còn thịnh hành, người ta nên chế độ gia đình cũ vẫn thịnh hành.

Nước sông Hằng-Hà có chất trị bệnh

Chúng ta thường thấy các nhà hàng lý thường bán nước Vy-ai nói nước ấy có chất trị các thứ bệnh, nay thấy tờ báo Tân có chuyện « Nước sông Hằng-Hà trị bệnh » ban đầu thì chuyện mê tin mà nay đã được các nhà khoa học chứng minh lực dịch như dưới, cho rõ rằng con ma mê tin dần dần bị ông thần khoa học đánh đổ mà không thể tồn tại được:

Sông Hằng và Ấn độ, theo như lời Phật dạy trong truyền là nước của Thiên thần cho trừ được bệnh người. Bởi vậy nên tu-lien nam-tin nữ mỗi lần đến mùa xuân mùa thu, khi trời quang to thì xa gần tới đó tắm gội, kể cả hàng ngàn hàng vạn, như là mấy người có ghê sai thì tắm rồi hết ngay nên người ta lấy làm tin nghiệm.

Một rồi có nhà giáo thọ trường y học Gia nhĩ các Thái đế gia công nghiên cứu, nói rằng: nước sông Hằng Hễ để tới lần bốn nghiên thì thấy có một thứ vi khuẩn (bacteria) dính với da người, có cái sức giết được các thứ vi khuẩn khác. Vì thế nên người có bệnh kia mà tắm nước sông ấy, không khác gì là đối thuốc cho thuốc, chỉ một lần tắm là lành người. Ấy là cái công khoa học thiên nhiên, chứ không có thần thánh nào cho biết.

Nước sông Hằng và không được trong sạch, lần này người ta vì cái cơ mê tin kia, không lấy nước để làm tắm, song các y gia sợ nước đục ấy, có thứ vi khuẩn hại người, từng khuyên các bệnh nhân nên tắm nước sạch. Không ngờ rằng nước ấy lại có thứ vi khuẩn thứ vi khuẩn trong nước này rất nhỏ, trái bao nhiêu năm hóa nghiệm mới phát kiến ra được.

PHỤ-NỮ' TRÊN LỊCH-SỬ' VIỆC TRONG NƯỚC
VIỆT - NAM'
TRUNG-KỲ

Xét trong quốc sử, về đời Võ -
Tiên, Âu-cơ, dân tộc ta mới cần
tao, phụ nữ bấy giờ ít có địa vị
trong xã hội, mà dân tộc có lẽ cũng
vì eo giòng mẹ (mẫu hệ), cho nên
Âu-cơ chia con về nữ, mà trong 50
người con theo mẹ, có một người
được làm vua. Về dân nam quyền
ngày một trọng, nữ giới ngày một
hèn, một nàng Mỹ-nương mà Sơn-
tinh, Thủy-tinh đến đánh cướp,
Tiên, Đấng thế ai tìm với Chử

4) Pháp luật lại không cho phụ

VIỆC TRONG NƯỚC
TRUNG-KỲ

K. eh. S.

K. ch. S.

Pháo-tít-ngòi

Hội đồng tổ chức kinh cáo

Vậy xin các chị em xa gần hoặc muốn
bản bạch hay là hỏi hàng đồng nghiệp thì xin viết
thơ đề như sau này: *Ban lễ chức cao đấng*

VIEN-DE DONG-HOI

